UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

3 Pontificis clerum primas non ordinet ullum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

nem, quæ ad ejus curam minimè noſcitur pertinere, ad aliquid 1 ordinandum, neque Presbyteros aut Diaconos conſtituere, ad alios 2 Epiſcopos pertinentes, niſi fortè cum voluntate & teſtimonio 3 propriæ regionis Epiſcopi. Quòd ſi *a* quiſpiam horum quid tale facere voluerit, irrita quidem erit hujuſmodi ordinatio, & quæ malè 4 uſurpaverit, à ſynodo arguantur. Nam 5 ſi ordinare non potuerit, nullatenus ad alios pertinentes judicare præſumat.

1 ¶ Ad aliquid] *In hoc etiam canone Dionyſii verſio purior eſt; hic autem habet,* ſuper ordinatione cujuſquam. *quod græcè eſt,* ἐπὶ χειροτονίᾳ τινὸς, *id eſt,* ut quempiam ordinet.

2 ¶ Ad alios Epiſcopos] *Eodem ferè modo Dionyſius. Græcè legitur,* εἰς τόπους ἑτέρῳ ἐπισκόπῳ ὑποκειμένους. *id eſt,* in locis alteri Epiſcopo ſubjectis.

3 ¶ Et teſtimonio] *Græcè tantùm eſt,* μετὰ γνώμης, *quod Dionyſius vertit,* cum conſilio & voluntate.

4 ¶ Et quæ malè] *Sic eſt emendatum ex vetuſtis exemplaribus, & ex cæteris editionibus conciliorum, præter hanc poſtremam quatuor tomorum. Dionyſius habet,* & ipſe coërceatur à ſynodo, *quod Græcè eſt,* αὐτὸν ἐπιτιμίας ὑπὸ τῆς συνόδου τυγχάνειν, *id eſt,* & ipſe puniatur à ſynodo.

5 ¶ Nam ſi] *Tota hæc clauſula in Græco canone, cujus tria exemplaria manuſcripta collata ſunt, minimè habetur: ſed & priſca verſio & Dionyſiana habent. Similis ſententia legitur ſup. nullus primas.*

C. VIII. ¶ *Non accedant Epiſcopi ad eccleſias, quæ ſunt extra eorum diœceſim.*

Item ex ſynodo Conſtantinopolitana prima, *c. 2.*

EPiſcopi, qui extra diœceſim ſunt, ad eccleſias, quæ extra terminos eorum ſunt, non accedant, neq; confundant, & permiſceant eccleſias. Secundùm 1 regulas ſtatutas, Alexandriæ quidem Epiſcopi ea, quæ ſunt in Ægypto, tantummodò gubernent. Orientales autem Epiſcopi ſolius Orientis curam gerant, ſervatis tamen honoribus Primatus eccleſiæ Antiochenæ, qui in regulis Nicænæ ſynodi continentur. Sed & Aſianæ diœceſis Epiſcopi ea, quæ ſunt in Aſia, & quæ ad Aſianam tantummodò diœceſim pertinent, gubernent. Ponti autem Epiſcopi Ponticæ tantùm diœceſis habeant curam. Thraciæ verò ipſius tantummodò Thraciæ.

1 ¶ Secundùm] *Mutata eſt interpunctio, ut magis reſpondeat Græco canoni,* ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας, τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας, &c. *quod Dionyſius vertit,* ſed juxta canones, Alexandrinus Antiſtes, &c. *In editione autem conciliorum in tribus tomis deerant hæc verba,* ea quæ ſunt in Ægypto tantummodò gubernent. Orientales autem Epiſcopi.

C. IX. ¶ *De eodem.*

Item ex eodem, *c. 3.*

NOn invitati Epiſcopi ultra diœceſim accedere non debent ſuper ordinandis aliquibus, vel quibuſcunque diſponendis eccleſiaſticis cauſis, ſervata regula 1, quæ ſupra ſcripta eſt de unaquaq; diœceſi. Manifeſtum namq; eſt, quòd per ſingulas quaſq; provincias provincialis ſynodus adminiſtrare & gubernare omnia debeat, ſecundùm ea, quæ ſunt in Nicæa definita.

1 ¶ Servata regula] *Ita in omnibus editionibus hujus priſcæ verſionis: ſed in Græco canone hîc eſt initium periodi, & quæ ſequuntur ex ipſo pendent, quemadmodum Dionyſius vertit,* ſervata verò quæ ſcripta eſt de gubernationibus *b* regula, manifeſtum eſt, quòd illa, quæ ſunt per unâquamq; provinciam, ipſius provinciæ ſynodus diſpenſet, &c.

2 pars. *His auctoritatibus prohibentur quilibet Epiſcopi clericos alterius ordinare. Sed quæritur, ſi contingat eos aliquibus ſacros ordines diſtribuere, an ordinati ab Epiſcopis ſuis in propriis ordinibus recipi poſſint.*

a *Sup. nullus primas.* b περὶ τῶν διοικήσεων.

C. X. ¶ *Clerici ab Epiſcopo alterius parochiæ ordinati, à proprio in ſuis ordinibus recipi poſſunt.*

De his ita ſcribit Vrbanus Papa *Hugoni Lugdunenſi Archiepiſcopo.*

LVgdunenſis *a* parochiæ *b* clericos, quos contra ſtatuta canonum ab alterius parochiæ Epiſcopis ordinatos literarum tuarum ſignificatione monſtraſti, cum graduum ſuorum honore recipere religionis tuæ prudentia poterit, ſi eos aliàs canonicè, & ſine pravitate aliqua ordinatos conſtiterit: ſi tamen eorum probabilem vitam id indulgentiæ perſpexeris promereri. Legimus *c* quippe ſanctum Epiphanium Epiſcopum ex diœceſi ſancti Ioannis Chryſoſtomi quoſdam clericos ordinaſſe: quod ſanctus vir omninò non feciſſet, ſi ei *d* detrimentum fore perpenderet. Quos igitur recipiendos moderatio tua arbitrata fuerit, injuncta, ſatisfactionis gratia, propter eccleſiam, quam offenderunt, congrua pœnitentia, miſerationis intuitu in ſuo quemque honore recipies, ſalva in omnibus ſanctorum canonum diſciplina.

QVÆSTIO III.

QVod autem Archiepiſcopus clericos ſui ſuffraganei, illo inconſulto damnare valeat, vel abſolvere, ſic videtur poſſe probari. Sicut totius Epiſcopatus eccleſiæ in poteſtate ſunt Epiſcopi, ſic & eccleſiæ totius Archiepiſcopatus ad diœceſim pertinent Archiepiſcopi. Vocantur enim Epiſcopi à metropolitano in partem ſollicitudinis, non in plenitudinem poteſtatis. Si quippe vices eis impertit, ut poteſtatem ſuam ſibi non adimat. Vnde & ſine ejus conſilio nihil eis agere licet, ſicut in concilio Martini Papæ *e legitur, c. 4.*

C. I. ¶ *Nec Epiſcopi ſine metropolitani conſenſu, nec ille ſine eorum conſenſu aliquid agere debet.*

I. PEr ſingulas provincias oportet Epiſcopos cognoſcere metropolitanum *f* ſuum, & ipſum Primatus curam ſuſcipere: nihil autem agere reliquos Epiſcopos præter eum, ſecundùm quod antiquitus à patribus noſtris conſtitutum continetur in canone *g*. Propter quod metropolitanus Epiſcopus nihil præſumptivè aſſumat *h* abſq; conſilio cæterorum.

C. II. ¶ *Sine metropolitani conſcientia extra ſuam diœceſim nihil agat Epiſcopus.*

Item ex concilio Antiocheno, *c. 9.*

II. PEr ſingulas provincias Epiſcopos ſingulos ſcire oportet, Epiſcopum metropolitanum, qui præeſt, curam & ſollicitudinem totius provinciæ ſuſcepiſſe. Propter quod ad metropolitanam civitatem ab his, qui cauſas habent, concurratur. Quapropter placuit eum, & honore præcellere, & nihil ultra ſine ipſo reliquos Epiſcopos agere, ſecundùm antiquum Patrum noſtrorum canonem, niſi hoc tantùm, quod unicuique eccleſiæ per ſuam diœceſim competit. Vnumquemque *k* enim Epiſcopum oportet habere ſuæ diœceſis poteſtatem, ut regat & gubernet ſecundùm competentem ſingulis reverentiam, & providentiam gerat omnis regionis, quæ ſub ipſius eſt civitate: ita ut etiam ordinare ei Presbyteros & Diaconos probabili judicio liceat, & de ſingulis ipſius regionis cauſis cum moderatione & pondere diſceptare. Vltra autem nihil agere permittitur citra Metropolitani Epiſcopi conſcientiam 1: nec metropolitanus ſine cæterorum aliquid gerat conſilio ſacerdotum.

a *Ivo p. 6. c. 412.* b *al. eccleſiæ.* c *Socrates l. 6. Hiſtor. c. 12. & 13. Triper. l. 10. c. 11. Nice. l. 13. c. 13.* d *al. eis.* e *In capitulis Martini Bracarenſis, c. 4.* f *al. primatum metropolitani Epiſcopi.* g *Apoſt. can. 34.* h *al. ſibi aſſumat.* i *Apoſt. can. 34.*

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1 ¶ Conſcientiam] *Græcè eſt,* δίχα τοῦ μητροπόλεως ἐπισκόπου, μηδὲ αὐτὸν ἄνευ τῶν τῆς λοιπῶν γνώμης. *Itaq; eadem voce* γνώμης *utitur canon, tam in conſenſu metropolitani, quàm ſuffraganeorum. Sed ob multas varietates placuit apponi verba græca cum verſione nova.*

Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ, τὸν
ἐν τῇ μητροπόλει προεστῶτα ἐπίσκοπον, καὶ τὴν φροντίδα
ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας διὰ τὸ ἐν τῇ μητροπόλει
πανταχόθεν συντρέχειν πάντας τοὺς τὰ πράγματα ἔχον-
τας, ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδέν τε πράτ-
τειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν
ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν πατέρων ἡμῶν κανόνα, ἢ ταῦτα
μόνα, ὅσα τῇ ἑκάστου ἐπιβάλλει παροικίᾳ, καὶ ταῖς ὑπ' αὐ-
τὴν χώραις: ἕκαστον γὰρ ἐπίσκοπον ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ
παροικίας, διοικεῖν τε κατὰ τὴν ἑκάστῳ ἐπιβάλλουσαν εὐλά-
βειαν, καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν
ἑαυτοῦ πόλιν, ὡς καὶ χειροτονεῖν πρεσβυτέρους καὶ διακόνους,
καὶ μετὰ κρίσεως ἕκαστα διαλαμβάνειν. περαιτέρω δὲ μηδὲν
πράττειν ἐπιχειρεῖν, δίχα τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου,
μηδὲ αὐτὸν ἄνευ τῆς τῶν λοιπῶν γνώμης.

Epiſcopos, qui in unaquaque provincia ſunt, noſſe o-
portet eum, qui metropoli præeſt, univerſæ quoque pro-
vinciæ curam ſuſcipere, eò quòd in metropoli undique
conveniunt omnes, quicunque negotia habent. Quapro-
pter placuit, & honore ipſum præcellere; & reliquos E-
piſcopos nihil aliud *a* ſine ipſo facere (ſecundùm vete-
rem, qui viguit, Patrum noſtrorum canonem) quàm ea
ſola, quæcunq; ad cujusq; parochiam, ſubjectasq; paro-
chiæ regiones pertinent. In cujusq; enim Epiſcopi pote-
ſtate eſſe, propriam ipſius parochiam, ut eam adminiſtret,
pro ea quæ cuiq; convenit integritate, & univerſæ regio-
ni, quæ ſuæ civitati ſubjecta eſt, proſpiciat, conſulatq;: ita
ut & Presbyteros, Diaconosq; ordinet, & ſingula quæq;
cum judicio explicet. Præterea verò nihil quidquam fa-
cere aggrediantur, ſine metropolitani Epiſcopi, neq; ipſe
ſine reliquorum ſententia.

Niſi fortè Epiſcopi ipſi œconomos in eccleſia ſua ordinare contempſerint.

C. III. ¶ *Metropolitanus conſtituat œconomos, quos Epiſcopus habere neglexerit.*

Unde in ſeptima ſynodo, *c. 11. legitur.*

CUm *b* ſimus debitores omnes ſacras regulas cuſto-
dire, & eam, quæ dicit, in unaquaq; eccleſia œco-
nomos eſſe debere, modis omnibus inviolabilem cuſto-
dire debemus. Et ſi quidem unuſquiſque metropo-
litanus in ſua eccleſia conſtituerit œconomum, benè uti-
que eſt. Sin autem ex auctoritate propria Conſtantino-
poleos Epiſcopis licentia eſt præponendi œconomos
in ejus eccleſia: ſimiliter & metropolitanis, ſi Epiſco-
pi, qui ſub eis ſunt, non ſategerint œconomos ſtatuere
in ſuis eccleſiis: idipſum autem ſervandum eſt etiam in
monaſteriis.

Probatur illud idem exemplo Apoſtoli, qui fornicatorem Corinthium impœnitentem ſatanæ tradidit: poſtea pœnitentem eccleſiæ reconciliavit, hoc tantùm ſcribens Corinthiis in prima c, & *ſecunda epiſtola, ut excommunicato non communicarent & reconciliato ſocia charitate copularentur. Sed contrà probatur auctoritate multorum.*

C. IV. ¶ *Metropolitanus ſine Epiſcoporum conſenſu, vel præſentia alicujus eorum non audiat cauſas.*

Ait enim Higinus Papa d, *epiſt. 1. c. 2.*

a περιττὸν. b *Ivo p. 5. c. 374. Concil. Chalced. cap. 26. ſup. diſt. 89. quia in quibuſdam. & infra. 16. q. 7. quoniam in quibuſdam.* c *1. Cor. 5. 2. Cor. 2.* d *& Iulius c. 4.*

SAlvo *a* in omnibus Romanæ eccleſiæ privilegio[...]
lus metropolitanus abſque cæterorum omnium com[...]
provincialium Epiſcoporum inſtantia, aliquorum au[...]
at cauſas *b*: quia irritæ erunt aliter actæ, quàm in co[...]
ſpectu eorum omnium ventilatæ, & ipſe, ſi fecerit, co[...]
ceatur à fratribus.

C. V. ¶ *De eodem.*

Item Anicetus Papa *Epiſcopis Galliæ, c. 1.*

ARchiepiſcopus nihil de Epiſcoporum cauſis, [...]
aliis communibus, juxta ſtatuta *c* Apoſtolorum[...]
abſque cunctorum illorum agat conſilio, nec illi, [...]
quantum ad ſuas parochias pertinet, ſine ſuo: qu[...]
tali gaudet concordia altiſſimus, & gloriatur in m[...]
bris ſuis.

C. VI. ¶ *De eodem.*

Item in eadem *epiſt. c. 3.*

SI *d* autem aliquis metropolitanorum inflat[...]
rit, & ſine omnium comprovincialium p[...]
vel conſilio Epiſcoporum, aut eorum aut ali[...]
ſas, (niſi eas tantùm, quæ ad propriam ſuam [...]
chiam pertinent) agere, aut eos gravare vole[...]
omnibus diſtrictè corrigatur, ne talia deinceps [...]
mere audeat. Si verò incorrigibilis, eiſque in[...]
apparuerit, ad hanc Apoſtolicam ſedem, cui om[...]
piſcoporum judicia referri *e* præcepta ſunt, c[...]
tumacia referatur, ut vindicta de eo fiat, & cæte[...]
rem habeant.

C. VII. ¶ *De eodem.*

Item Calixtus Papa *f Epiſcopis Galliæ, epiſt. 2. c. 3.*

NUllus *g* Primas, vel metropolitanus diœce[...]
cleſiam, vel parochiam, aut aliquem de [...]
chia præſumat excommunicare, vel judicare, [...]
quid agere, abſque ejus conſilio, vel judicio: [...]
ſervet, quod ab Apoſtolis, ac Patribus, & præ[...]
bus noſtris eſt ſtatutum, & à nobis confirm[...]
eſt, ſi quis metropolitanus Epiſcopus (niſi quo[...]
ſolummodo propriam pertinet parochiam) [...]
lio & voluntate omnium comprovincialium [...]
rum extra aliquid agere tentaverit, gradus [...]
ſubjacebit, & quod egerit, irritum habeatur [...]
Sed quidquid de provincialium Coepiſcopo[...]
eorumque eccleſiarum, & clericorum atque [...]
um neceſſitatibus agere, aut diſponere ne[...]
hoc communi *h* conſenſu comprovincialium [...]
Pontificum, nec aliquo dominationis faſtu, [...]
lima atque concordi adminiſtratione, ſicut [...]
ait. [Non veni miniſtrari, ſed miniſtrare.] [...]
[Qui major eſt veſtrûm, erit miniſter veſter.] [...]
ter & ipſi comprovinciales Epiſcopi cuncta [...]
conſilio (niſi quantum ad parochias propria[...]
agant, juxta ſanctorum conſtituta Patrum, & [...]
uno animo, uno ore concorditer ſancta glori[...]
nitas in ſæcula.

C. VIII. ¶ *In ſuffraganei parochia nihil [...] ejus conſilio metropolitanus agat.*

Item Nicolaus Papa *Rodulpho Bituricenſi Archiepiſcopo.*

COnqueſtus *l* eſt Apoſtolatui noſtro fra[...]
Sigedodus Archiepiſcopus Narbonenſis, [...]
ricos ſuos eo invito ad judicium tuum venir[...]
las, & de rebus ad eccleſiam ſuam pertine[...]

a *Burch. l. 1. c. 63. Ivo p. 1. c. 99. & 174.* b *al.* [...] c *can. Apoſ. 34.* d *Polyc. l. 2. tit. 24. Burch. l. 1. c.* [...] *c. 26.* e *al. terminare.* f *Concor. Lucius epiſt. 1. c.* [...] *ibidem l. 1. c. 60. Ivo p. 5. c. 10. & p. 14. c. 71. Pann. l. 4. c.* [...] *c. 88.* h *al. cum omnium.* i *Matth. 20.* k *Ma*[...] *p. 5. c. 56. Pann. l. 4. c. 29.*

inconſulto, quaſi jure Patriarchatus tui diſponas: cùm hoc nec antiquitas (cui Patres ſanxerunt reverentiam) habeat, & auctoritas ſacrorum canonum penitùs interdicat: niſi fortè pro cauſis, quæ apud ſe terminare non poſſunt, ad te quaſi ad Patriarcham ſuum provocaverint, vel ſi Epiſcopus ſuus deceſſerit, res eccleſiæ ſuæ judicio tuo diſpenſare voluerint. Primates enim, vel Patriarchas nihil privilegii habere præ cæteris Epiſcopis, niſi quantum ſacri canones concedunt, & priſca conſuetudo illis antiquitus contulit, definimus: ita ut ſecundùm Nicænas regulas ſua privilegia ſervantur eccleſiis: præterquam ſi Apoſtolica ſedes aliquam eccleſiam, vel ipſius rectorem quolibet ſpeciali privilegio decreverit honorare.

C. IX. ¶ *De eodem.*

Item Beda a *ſuper Apocalypſim* [*& Angelo eccleſiæ Epheſi ſcribe.*]

EPiſcopo ſcribit, de cujus manu peccata ſubditorum requirit, ne ſine ejus conſenſu ſubditos judicare debeat.

¶ *In gloſſa ordinaria ſic legitur,* & angelo, id eſt, Epiſcopo ſcribit: de manu cujus peccata ſubditorum requirit, & ſine cujus conſenſu ſubditos judicare non præſumit ipſe Ioannes.

Sola enim Romana eccleſia, ſua auctoritate valet judicare de omnibus: de ea verò nulli judicare permittitur.

C. X. ¶ *Apoſtolica ſedis judicium à nemine eſt retractandum.*

Unde Nicolaus Papa *ad Michaelem Imperatorem in epiſtola, cujus initium* [*Propoſueramus.*]

PAtet *b* profectò ſedis Apoſtolicæ (cujus auctoritate major non eſt) judicium à nemine fore retractandum: neque cuiquam de ejus licere judicare judicio: juxta quod 1 Innocentius Papa Ruffo, & cæteris Epiſcopis per Theſſaliam conſtitutis, ſcribens, ait. [Nemo unquam Apoſtolico culmini (de cujus judicio non licet retractare) manus obvias audacter intulit, nemo in hoc rebellis extitit, niſi qui de ſe voluit judicari:] & beatus Papa Gelaſius *c.* [Nec de ejus judicio (id eſt, Romanæ eccleſiæ) canones unquam præceperunt judicari, ſententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus potius ſequenda decreta mandaverunt.]

Caput hoc apud cæteros etiam collectores, multis verbis omiſſis in ſummam quandam redactum eſt.

1 ¶ Innocentius] *In epiſtola Nicolai, & apud reliquos collectores eſt,* Bonifacius. *Verùm neq; in Bonifacii, neq; in Innocentii epiſtolis inventum eſt quod hic aſſertur. In ea verò epiſtola Nicolaus refert etiam alia quadam ex epiſtola Bonifacii ad Epiſcopos per Theſſaliam.*

C. XI. ¶ *Ab aliis damnatos, vel excommunicatos Apoſtolica ſolvit auctoritas.*

Item Athanaſius *Patriarcha Papæ Felici ſecundo* d.

FVit *e* ſemper veſtræ ſanctæ Apoſtolicæ ſedi licentia injuſtè damnatos, vel excommunicatos poteſtativè ſua auctoritate reſtituere, & ſua eis omnia reddere, & illos, qui eos condemnaverunt, aut excommunicaverunt, Apoſtolico punire privilegio: ſicut etiam noſtris, & anterioribus cognovimus actum temporibus.

C. XII. ¶ *De eodem.*

Item *ibidem paulò inferius.*

ANtiquis *f* regulis ſancitum *g* eſt, ut quidquid (quamvis in remotis, aut in longinquo poſitis provinciis) ſuper Epiſcoporum querelis, aut accuſationibus ageretur, non prius tractandum, vel accipiendum eſſet, quàm ad notitiam almæ ſedis veſtræ fuiſſet deductum, ut hujus auctoritate, juxta 1 quod fuiſſet faciendum, pronuntiatio infirmaretur, aut firmaretur.

a *Gloſ. ord. ad eum locum Apoc. 2.* b *Anſ. l. 4. cap. 75. Ivo p. 5. c. 19. Pannorm. l. 4. c. 21.* c *Infrà ea ipſi ſunt. §. nec de ejus.* d *In tomis con.* e *Ivo par. 5. cap. 15.* f *Ivo ibid.* g *al. cenſitum.*

1 ¶ Iuxta quod] *Ivo legit.* juxta quod fuiſſet pronuntiatio, infirmaretur, aut firmaretur. *In corpore conciliorum,* juſta quæ fuiſſet pronuntiatio, &c.

C. XIII. ¶ *Prima ſedes nullius judicio ſubjaceat.*

Item Innocentius Papa. *a*

NEmo judicabit primam ſedem, juſtitiam 1 temperare deſiderantem. Neque enim ab Auguſto, neque ab omni clero, neque à regibus, neque à populo judex judicabitur.

¶ *In omnibus vetuſtis Gratiani exemplaribus citatur ex Innocentio. Sed ferè eadem habentur in concilio Romano, ſub Sylveſtro, c. 20. & ex ipſo citant indicati collectores.*

1 ¶ Iuſtitiam temperare deſiderantem] *Sic etiam in Pannormia ex Sylveſtro. Sed in vulgata concilii editione eſt,* quoniam omnes ſedes à prima ſede juſtitiam deſiderant temperari.

C. XIV. ¶ *De eodem.*

Item Symmachus Papa.

ALiorum *b* hominum cauſas Deus voluit homines terminare, ſed ſedis iſtius præſulis ſuo, ſine quæſtione, reſervavit arbitrio. Voluit beati Petri Apoſtoli ſucceſſores cœlo tantùm debere innocentiam, & ſubtiliſſimi diſcuſſoris indagini inviolatam exhibere conſcientiam. Nolite æſtimare eas animas inquiſitionis *c* non habere formidinem, quas Deus præ cæteris ſuo reſervavit examini. Non habet apud illum reus de allegationis nitore ſubſidium, quando ipſorum factorum utitur eo teſte, quo judice. Dicas forſitan, omnium animarum talis erit in illa diſceptatione conditio: replicabo, uni dictum *d*, [Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo eccleſiam meam: & quæcunque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlis.] Et rurſus ſanctorum voce patet, Pontificum dignitatem ſedis ejus, factam toto orbe venerabilem: dum illi, quidquid fidelium eſt ubique, ſubmittitur: dum totius corporis caput eſſe deſignatur. De hac mihi videtur dictum per Prophetam. *e* [Si hæc humiliatur: ad cujus confugietis auxilium? & ubi relinquetis gloriam veſtram?]

C. XV. ¶ *De eodem.*

Item Anterus Papa *Epiſcopis provinciarum Bæticæ & Toletanæ.*

FActa *f* ſubditorum judicantur à nobis: noſtra verò judicat Deus. *& infrà.* ¶ Deteriores *g* ſunt qui vitam, moreſque bonorum corrumpunt, his, qui ſubſtantias aliorum, prædiaque diripiunt.

C. XVI. ¶ *De eodem.*

Item Gelaſius Papa *ad Fauſtum legatum.*

IPſi *h* ſunt canones, qui appellationes totius eccleſiæ ad hujus ſedis examen voluêre deferri. Ab ipſa verò nuſquam prorſus appellari debere ſanxerunt: ac per hoc illam de tota eccleſia judicare, ipſam ad nullius commeare judicium: nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, ſententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus potiùs decreta ſequenda mandarunt.

C. XVII. ¶ *De eodem.*

Idem *omnibus Epiſcopis* i.

CVncta *k* per mundum novit eccleſia, quòd ſacro-

a *Sylveſter in conc. Romano, c. 20. Poly. l. 1. tit. 16. Deuſdedit p. 3. Anſ. l. 1. c. 19. & l. 4. c. 39. Pann. l. 4. c. 5.* b *In lib. Ennodii. Poly. ibid. Anſ. l. 1. c. 24. Ivo p. 5. c. 10. Pann. l. 4. c. 8.* c *al. de inquiſitionibus.* d *Matth. 16.* e *Eſa. 10.* f *Poly. ibid. Anſ. l. 1. c. 53.* g *Suprà, 6. q. 1. c. 10. ex merito. 3. cum ſeq. Nicol. ad Michaëlem epiſt. 7. Anſelm. l. 2. c. 56. Ivo p. 5. c. 9.* h *Sup. ea. patet. in fin.* i *In epiſt. ad Epiſcopos per Dardaniam conſtitutos.* k *Poly. l. 1. tit. 8. Anſ. l. 1. c. 47. & l. 5. c. 16. & 24. Pann. l. 4. c. 7.*

ſancta Romana Eccleſia fas de omnibus habeat judicandi: neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Si quidem ad illam de qualibet mundi parte appellandum eſt, ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus. ¶ Sed nec illa prætерimus, quòd Apoſtolica ſedes ſine ulla ſynodo præcedente, & ſolvendi, quos ſynodus iniquè damnaverat, & damnandi, nulla exiſtente ſynodo, quos oportuit, habuit facultatem: & hoc nimirùm pro ſuo principatu, quem beatus Petrus Apoſtolus Domini voce & tenuit ſemper, & tenebit.

¶ Omnia, quæ in hoc capite leguntur, habentur in epiſtola Gelaſii ad Epiſcopos per Dardaniam: ſed non eodem ordine compoſita. Caput autem ſequens, in quo multa hujus ipſius capitis verba continentur, in eadem epiſtola eodem prorſus modo habentur. Itaq; fieri poteſt, ut ex alia epiſtola caput hoc ſumptum ſit, quæ non extet: aut Gratianus hæc duo tanquam diverſa capitula referat, quòd apud antiquiores etiam collectores diſtincta repererit. In epiſtola etiam Nicolai ad Epiſcopos Galliæ, quæ nuper eſt impreſſa in appendice bibliothecæ, hoc citatur ex Gelaſio.

C. XVIII. *¶ De eodem.*

Idem *Epiſcopis per Dardaniam conſtitutis.*

CVncta per mundum novit eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata pontificum, ſedes beati Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi, utpote, quæ de omni eccleſia fas habeat judicandi, &c.

C. XIX. *¶ De eodem.*

Item Sixtus Papa ſecundus *Hiſpanorum Epiſcopis, epiſt. 2. c. 4.*

FRatres *a*, quos timore terreno injuſtè damnaviſtis, ſcitote à nobis juſtè eſſe reſtitutos: quibus ex ſancti Petri & Apoſtolica auctoritate omnia, quæ eis ablata ſunt, integerrimè reddi præcipimus, ſi non vultis & vos, & principes veſtri à collegio noſtro, & membris eccleſiæ ſeparari.

C. XX. *¶ Cujuslibet eccleſiæ clericos Papa valet ordinare.*

Item Stephanus Epiſcopus *Gualberto Patriarchæ.*

NVnc *b* verò iteratò tibi ſcribimus, nolentes alicujus eccleſiæ privilegium infringere, licet Apoſtolicæ prærogativa poſſimus de qualibet eccleſia clericum ordinare: deſine jam cujuſpiam zelo Cumenſis 1 eccleſiæ antiſtitem protelare: quia ſi protelaveris, & eum conſecrare jam toties monitus non maturaveris, proculdubio ad nos veniens, conſecratus abibit.

1 ¶ Cumenſis] *Sic etiam Anſelmus, ſed apud Ivonem plenius,* Deſine jam cujuſpiam zelo ejectum à clero, & expetitum à populo Lintuardum Cumenſi eccleſiæ antiſtitem protelare.

C. XXI. *¶ De eodem.*

Item Nicolaus Papa *Michaeli Imperatori in epiſtola, cujus initium, Propoſueramus.*

PEr *c* principalem beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, de qua ſuprà partim expoſuimus, poteſtatem, jus habemus, non ſolùm monachos, verùm etiam quoſlibet clericos de quacunque diœceſi, cùm neceſſe fuerit, ad nos convocare, atque eccleſiaſticis exigentibus opportunitatibus invitare.

Sed aliud eſt, quod ex temeritate aſſumitur præſumptionis: aliud quod ex neceſſitate geritur charitatis. Cùm ſuffraganei Archiepiſcoporum, ſubditis ſuis ad malum favere cœperint, atq; circa eorum correctiones, negligentes extiterint, tunc licet metropolitanis præter illorum voluntatem, & ligandos damnare, & reconciliandos abſolvere. Cùm verò Epiſcopi zelo divinæ charitatis accenſi, bonos verbo & exemplo ædificant, & malorum vitia aſpera increpatione redarguunt, abſq; talium conſilio non licet metropolitanis in eorum parochia aliquid agere, vel diſpo- [...] *Unde in fine capituli* Martini Papæ *non ſimpliciter dictum* [...] *[nihil agat] ſed cum determinatione [nil præſumptivè* [...] *mat abſq; eorum conſilio] ut vitium præſumptionis* [...] *improbatum, non officium charitatis. Sic & Apoſtolus, qui Co-rinthios vidit negligentes circa correctionem fornicatoris, ſua auc-toritate illum damnavit. Ioannes verò, quia Epiſcopum* [...] *rum vidit paratum ad corrigenda vitia ſubditorum, ſua* [...] *ctoritate* b *illos corrigere noluit: ſed illum tantum de* [...] *ctione admonuit.*

a *Anſ. l. 2. c. 25. Poly. l. 1. tit. 8. Burch. l. 1. c. 192. Ivo par. 5. c. 247.* b *Anſ. l. 6. c. 31. Ivo p. 5. c. 31.* c *ſup. 1. qu. 1. Anſ. lib. 1. c. 82. & 5. c. 14.*

CAVSA X.

QVidam laicus baſilicam à ſe factam à [...] *lege ſegregare quærit: Epiſcopus eccleſiam* [...] *mni dote ſua ad ſuam diſpoſitionem pertine-* [...] *dit: tandem evincit Epiſcopus, & per* [...] *litibus comitatus crudeliter deſævat, quæ* [...] *tanquam ſibi debita, uſurpare contendit.*

1 *Modò primùm quæritur, an baſilica cum omni dote ſua* [...] *ſcopi ordinationem pertineat.*

2 *Secundò, an res eccleſiarum Epiſcopis uſurpare liceat.*

3 *Tertiò, quid nomine cathedratici à ſuis ſacerdotibus* [...] *leat.*

QVÆSTIO I.

1 ps DE *prima quæſtione ſic definitur* in concil [...] denſi, *cap. 3.*

C. I. *¶ Baſilica, quæ conſecratur, à diœceſa-* [...] *lege non ſegregatur.*

SI ex laicis quiſpiam à ſe factam baſilicam [...] deſiderat, nequaquam eam ſub monaſterii [...] congregatio non colligitur 1, à diœceſana lege [...] gregare.

1 ¶ Colligitur] *In concilio impreſſo, ac manuſ-* [...] *tur,* vel regula ab Epiſcopo non conſtituitur.

C. II. *¶ Eccleſiæ cum dotibus ſuis in Epiſ-* [...] *poteſtate conſiſtant.*

Item ex concilio Toletano 3. c. [...]

SIc quidam contra omnem *d* auctoritatem [...] quas ædificaverint, poſtulant conſecrare, ut [...] quam eidem eccleſiæ contulerint, cenſeant ad [...] ordinationem non pertinere. Quod factum [...] præterito corrigatur, ut & in futuro, ne fiat, pro- [...] ſed omnia ſecundùm conſtitutionem antiquam [...] ſcopi ordinationem, & poteſtatem pertineant.

1 ¶ Taliter] *Sic eſt in antiquioribus editionibus, &* [...] *Vaticanis conciliorum codicibus: ſed in Colonienſi* [...] *rum editione, & in codice Lucenſi Regio, & in concilio* [...] *& Moguntino, & in Panormia hoc modo,* quod factum [...] præteritum diſplicet, & in futuro prohibetur.

C. III. *¶ Eccleſiæ, & omnia jura earum ad* [...] *nationem Epiſcopi pertinent.*

Item ex concilio ſecundo Cabilonenſi.

DEcretum *e* eſt, ut omnes eccleſiæ cum [...] ſuis, & decimis, & omnibus ſuis 1, in Epiſ- [...] teſtate conſiſtant, atque ad ordinationem ſuam [...] pertineant.

1 ¶ Suis] *In vulgatis ſequebatur,* juribus, *quæ* [...] *omnibus collatis manuſcriptis. Apud Ivonem & Bu-* [...] *eſt,* omnibus ſuis rebus.

C. IV. *¶ Unaquæq; parochia Epiſcopi poteſ-* [...] *ne regatur.*

a *ſuprà ead. per ſingulas. 1. Sup. cùm ſimus. 8. prohæ-* [...] *pra, Epiſcopo.* c *Et in Vormacienſi cap. 6. & 15. & in* [...] *ſub Arnulpho, cap. 4.* d *al. canonum. In Triul.* [...] *l. 3. c. 20. Ivo p. 3. cap. 23. Panorm. lib. 2. c. 11.* e *Burch.* [...] *Ivo p. 3. c. 211.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN